

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2021. május 12.

PEDAGÓGIAI ISMERETEK

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a vizsgázók teljesítményének értékeléséhez
(az értékelő tanárok részére)

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

- 1. A következő feladatokban a megadott lehetőségek közül az egyik nem tartozik a számmal jelölt kifejezéshez. Húzza alá az oda nem illő választ!**

(Minden szakmailag helyes megoldásért 1-1 pont, összesen: 5 pont)

1/1. Verbális kommunikáció

kódolás
dekódolás
visszacsatolás
mimika

1/2. Fejlődés

minőségi és mennyiségi változás együtt
csak mennyiségi változás
előre haladó mozgás
érés

1/3. Nevelés

tudatos
értékátadó
spontán
társadalmilag meghatározott

1/4. Egészségnevelés

higiénés nevelés
testnevelés, sport
izoláció megerősítése
balesetvédelem

1/5. Nevelési tényezők

szociális tanulás
személyek
csoportok
módszerek

- 2. Soroljon fel ötöt a nonverbális kommunikáció eszközeiből!** *(Minden szakmailag helyes megoldásért 1-1 pont, összesen: 5 pont)*

- a.) vokális csatorna
- b.) mimika
- c.) tekintet
- d.) gesztus
- e.) testtartás
- f.) testhelyzet
- g.) térközsabályozás
- h.) vegetatív működés

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

- 3. Ismertesse a nevelési módszerek 3 fő csoportját, és minden főcsoporthoz nevezzen meg 1-1 hozzátartozó konkrét eljárást! A megoldást írja a kipontozott vonalra! (A főcsoportok megnevezéséért 1-1 pont, összesen: 3 pont. A főcsoportokhoz tartozó konkrét eljárások megnevezéséért 1-1 pont, összesen: 3 pont. A feladatra összesen adható: 6 pont)**

Nevelési módszer megnevezése	A nevelési módszerhez tartozó konkrét eljárás
meggyőzés módszerei	magyarázat, megbeszélés, bemutatás, példaadás
tevékenységek megszervezésének módszerei	követelés, gyakorlás, segítségnyújtás, ellenőrzés
magatartásra ható módszerek	elismerés, helyeslés, biztatás, jutalmazás, dicséret, felügyelet

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

- 4. Nagycsoportos óvodásokkal sétálni mennek a közeli parkba. Az időjárás kedvez a szabadban történő mozgásnak és játéknak. (Ebben a feladatban a 4.1 és a 4.2 részfeladatokra összesen: 6 pont)**

- 4.1. Nevezzen meg három nagymozgást fejlesztő játékeszközt, amelyeket magával vinne a programra! (Minden szakmailag helyes megoldásért 1-1 pont, összesen: 3 pont)**

- különböző méretű és anyagú labdák,
- karika,
- ugráló kötél,
- kendő,
- szalag,

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

- 4.2. Az intézményen kívüli program során milyen új ismereteket, tapasztalatokat szerezhethet a gyermek? Soroljon fel három lehetőséget! (Minden szakmailag helyes megoldásért 1-1 pont, összesen: 3 pont)**

- a közlekedés szabályainak megfigyelése,
- közlekedési eszközök, táblák megismerése, megfigyelése,
- az évszakok sajátosságainak megfigyelése
- növények, virágok, fák megfigyelése
- épületek megfigyelése

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

- 5. Soroljon fel a naposi munka fejlesztő hatásai közül ötöt! (Minden szakmailag helyes kulcsszóért 1-1 pont, összesen: 5 pont)**

A naposi munkán keresztül olyan készségek, tulajdonságok alakulnak ki, melyek elősegítik a munkához, a közösséghez való pozitív viszony kialakulását, a munka tiszteletét, megbecsülését. Fejleszti a fogást, a manipulációt, a megszámlálást, a mennyiségek azonosítását, a sorrendiség fontosságát, a finommotorikát, az eszközhasználatot, valamint átérzi a gyermek a másokért végzett munka örömét!

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

---

6. Ismertesse, hogyan járul hozzá a család és az óvoda közötti harmonikus kapcsolattartásához a családi nap! Írjon négy példát! (Minden szakmailag helyes kulcsszóért 1-1 pont, összesen: 4 pont)

- erősíti az óvoda és család kapcsolatát,
- kialakítja a közösséghez tartozás érzését,
- támogatja az egymásra való odafigyelést,
- a szülők közötti kapcsolat erősítése,

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

7. Egészítse ki az alábbi hiányos mondatokat! (Minden helyes kulcsszóért 1-1 pont, összesen: 7 pont)

7.1. Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló:

Az a(z) különleges (1 pont) bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális (1 pont) képességek birtokában magas fokú kreativitással (1 pont) rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, (1 pont) elkötelezettség.

7.2. Az egészségnevelés célja:

A(z) egészségkultúráltság (1 pont) kialakítása, az egyén alkalmassá tétele arra, hogy az egészségével kapcsolatos szükségleteit (1 pont) kielégítse. Egészségének megtartásához, fejlesztéséhez és a beteg egészségének visszaszerzéséhez járuljon hozzá.

8. Soroljon fel hat tényezőt, melyre tekintettel kell lenni az óvodáskorú gyermek napirendjének kialakítása során! (Minden szakmailag helyes megoldás 1-1 pont, összesen: 6 pont)

- a gyermek életkora
- a gyermek fejlettsége
- a gyermek szükségletei
- az alvás és ébrenlét aránya
- a család életritmusa
- biztonságérzetet teremtsen
- évszakok változása
- időjárás viszonyok

Szakmailag helyes egyéb megfogalmazás is elfogadható!

9. Mutassa be a szerepjáték jellemzőit! Írjon hat jellemzőt! (Minden helyes válaszáért 1-1 pont, összesen: 6 pont)

- jellemző játéktevékenység 3-4 éves életkortól
- a gyermek a környezetében élő személyek „bőrébe” bújik bele
- fejleszti a kommunikációt
- feszültségoldó hatású
- fejleszti az empátiát
- vágyteljesítő

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

---

10. Nevezzen meg az egészségnevelés területei közül négyet! (Minden szakmailag helyes megoldásért 1-1 pont, összesen: 4 pont)

- egészségtudatos magatartás
- egészséges környezet megteremtése
- betegségek megelőzése,
- higiénikus környezet megteremtése

11. Állapítsa meg az alábbi állításokról, hogy igazak (I) vagy hamisak (H)! A megfelelő betűjelet írja be a táblázat megfelelő helyére! (Minden helyes válaszért 1-1 pont, összesen: 6 pont)

A nonverbális kommunikáció a beszéd és az írás.	H
A mimika nagy része a kommunikációs folyamatban tudatos szinten jelenik meg.	H
A gyakorló játék során fejlődik a gyermek finom és nagymozgása.	I
A tekintélyelvű vezető ellátja a csoportot a tevékenység elvégzéséhez szükséges anyagokkal és eszközökkel, de a szervezéssel nem törődik, megerősítést nem ad.	H
A demokratikusan vezetett gyermekcsoportnak döntési, illetve választási lehetősége van.	I
A pedagógus feladata a beteg gyermek megnyugtatása, felügyelete.	I

Szöveges, kifejtendő feladatok

1. Elemezze az alábbi szituációt, válaszoljon a kérdésekre!

A tanító figyelmeztette a gyermeket, hogy nem illik csúnyán beszélni. A pedagógus szigorúan rászólt a 9 éves P.-re, aki ennek ellenére újra bántó, trágár szavakkal illette padtársát! A tanító felállította P.-t, majd hosszasan, ellentmondást nem tűrően, hangosan szidalmazta a gyermeket. P. sápadtan, remegve ment a helyére. P. osztálytársai rémülten figyelték az eseményeket!

1.1. Milyen pedagógiai nevelés módszertani hibát követett el a pedagógus? Írjon négy példát! (Minden helyes válaszért 1-1 pont, összesen: 4 pont)

A pedagógus nem tisztelte a gyermeket, nem rendelkezett megfelelő önuralommal és pedagógiai tapintattal. Nem vette figyelembe a gyermeknek sem az életkori, sem pedig az egyéni sajátosságait. Magatartása, reagálása módszertani felkészületlenséget, és pedagógiai kulturálatlanságot tükröz.

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

1.2. Fogalmazza meg, mi a pedagógiában a dicséret szerepe! (A helyes kulcsszavakért 1-1 pont, összesen: 2 pont)

A magatartás pozitív befolyásolása, az elvárt viselkedés ösztönzése.

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

1.3. Milyen hatást gyakorolhat a hibakereső pedagógiai attitűd a gyermek személyiségfejlődésére? Írjon négy hatást! (Minden szakmailag helyes megoldásért 1-1 pont, összesen: 4 pont)

- kudarcélmény kialakulásához vezethet
- önbizalom hiány alakulhat ki
- csökkenti az önértékelést
- erősödhetnek az agresszív viselkedési formák
- a gyermek pszichoszomatikus tüneteket mutathat

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

1.4. Milyen módon győzheti meg a gyermeket a pedagógus a helyes viselkedés fontosságáról? Írjon hét lehetőséget! (Minden szakmailag helyes megoldásért 1-1 pont, összesen: 7 pont)

- példamutatás,
- beszélgetés,
- vita alkalmazása,
- érvelés,
- dicséret,
- pozitív magatartás megerősítése,
- következetesség a pedagógus részéről

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

2. Ismertesse a pedagógus feladatait az óvodáskorú gyermekek kulturált étkezési szokásainak kialakításával kapcsolatban! Írjon 11 feladatot! (Minden szakmailag helyes megoldásért 1-1 pont, összesen: 11 pont)

A pedagógus feladata a nyugodt, derűs légkör megteremtése. Munkája során figyelembe kell vennie az egyéni szükségletek. Fontos feladata az esztétikus terítés és ízléses tálalás, és az ép és tiszta eszközök biztosítása. Megfelelő türelemmel kell viseltetnie a más ízekhez szokott gyermekek esetében. Az önkiszolgálás szokását tapintattal kell kialakítania. A pontos napirendszervezés biztosítja az étkezések között „a megéhezéshez” szükséges időt. A pedagógus személyes jelenlétével, mintaként szolgál az étkezés folyamatában is.

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!

3. Mutassa be a versengő/önérvényesítő, az alkalmazkodó és a problémamegoldó konfliktuskezelési stratégiák 4-4 lényeges jellemzőjét! (Minden szakmailag helyes megoldásért 1-1 pont, összesen: 12 pont)

Versengő/önérvényesítő stratégia	<ul style="list-style-type: none"> - magas önérvényesítés, a személy aktívan a saját érdekeit tartja szem előtt, míg a másik érdekeit egyáltalán nem veszi figyelembe - a személy a helyzetet úgy fogja fel, mint amelyben a saját nyeresége csak a másik vesztesége árán valósulhat meg, kizárólag az érdekli, hogy ő győzzön - alacsony együttműködés jellemzi - néha erőszakos formában megnyilvánulhat meg - a tekintélyelvű pedagógia jellegzetes konfliktusmegoldási módja
Alkalmazkodó stratégia	<ul style="list-style-type: none"> - a személy passzív a saját érdekei érvényesítésében, hagyja, hogy a másik érdekei érvényesüljenek - a személy könnyen feladja céljait, behódol, a másik fél nyer - oka lehet, hogy a kapcsolat, amelyben alkalmazkodnak, fontos számukra, igyekeznek fenntartani - a személy nem áll ki az álláspontja mellett - erős indulati reakciót is kiválthat
Problémamegoldó stratégia:	<ul style="list-style-type: none"> - a személy aktívan keresi azt a megoldást, amely mindkét fél számára is a maximális nyereség lehetőségével jár - együttműködés jellemzi mindkét felet - nyitottságot, toleranciát, empátiát igényel - fejlesztő hatású (pl. a felek toleranciája növekszik, erősödik a kapcsolat) - előnye, hogy kölcsönös megelégedéssel záródik a konfliktushelyzet

Szakmailag helyes egyéb válasz és megfogalmazás is elfogadható!